

♦A♦S♦D♦

- Vánoce,
čas radostného
očekávání
- Neotevřený
vánoční dar
- Sláva v obyčejnosti
- Tichá noc

ZNAMENÍ DOBY



2|2008



Foto: Vlastimil Čejchan

Vánoce – ano, nebo ne?

Je 25. prosinec dnem narození Ježíše Krista? Jsou Vánoce oslavou jeho narození?

Bible ani dějiny nepodávají takovou zprávu, ze které by se dalo odvodit přesné datum Ježíšova narození. V Lukášově evangeliu je sice psáno, že se narodil v době, kdy probíhalo sčítání lidu nařízené římským císařem Augustem, ale o této události nemáme k dispozici historický podklad. Jak tedy došlo k tomu, že křesťané začali právě 25. prosince slavit Ježíšovo narození? Vždyť je známo, že tento den byl pro pohanské národy významným svátkem, ve kterém slavili kult „boha slunce“.

Protože slunce je zdrojem světla a tepla a závisí na něm život v přírodě, pohané odedávna slunce zbožňovali. Egypťané pro sluneční božstvo vybudovali chrám v Heliopolis (tj. ve „Městě slunce“). Slunečního boha měli také původní obyvatelé Palestiny. Ti stavěli města, kde uctívali slunečního boha Baala (název Bét-Semeš znamená „dům slunce“; viz Sd 1,33; 2 Pa 28,18; Jr 43,14).

Uctívači slunce sledovali každoroční kolísání délky denního slunečního svitu a především zimnímu slunovratu přikládali velký význam. Byl pro ně důvodem k radosti a oslavě. Staří Řekové slavili zrození boha slunce Héliá, zatímco Římané měli Saturnálie, což byl svátek zasvěcený bohu Saturnovi. Až v roce 274 po Kr. císař Aurelián stanovil, že den zimního slunovratu bude slaven jako den „Natalis solis invicta“ – den Zrození nepřemožitelného slunce.

Křesťané Aureliánovo ustanovení nemohli přijmout. Oni nejenom navazovali na bohabojné starozákonní krále, kteří potírali sluneční kult (např. Jóšijáš – viz 2 Kr 23,5; 2 Pa 34,4), ale vyznávali, že jejich sluncem je Hospodin (Ž 84,12; Iz 60,19). Pro křesťany byl pravým sluncem Kristus. Toho představil prorok Malachiáš jako „slunce spravedlnosti“ (4,2).

Nebláhé bylo rozhodnutí západní církve, když v roce 336 prohlásila 25. prosinec dnem narození Páně, čímž přímo spojila den „zrození boha slunce“ se dnem narození Ježíše Krista.

Ať už člověk zaujme k Vánocům jakýkoli postoj, měl by vždy pamatovat na stále platnou zásadu, vyjádřenou úslovím: „Kdyby se Kristus tisíckrát narodil v Betlémě, nic mi to neprospěje, když se nenarodí ve mně.“

Vánoční období je rozhodně vhodná doba pro připomenutí narození Spasitele, pro utužení vztahů v rodině a s přáteli, nikoli však pro oslavu data samotného.

Jiří Drejnar

Pojďme do Betléma

a podívejme se na to,
co se tam stalo . . .



- Vánoce, čas radostného očekávání
- Neotevřený vánoční dar
- Sláva v obyčejnosti
- Tichá noc



Vánoce . . .

čas vůní, radostného očekávání a lásky?

Vánoce každý vnímá jinak, obvykle pod vlivem dojmů, které si nese z dětství, protože mimořádné chvíle, kdy je všechno jiné, sváteční, nelze z mysli vymazat. Vždyť vzrušující atmosféra Vánoc je pro děti opravdu neobyčejná: patří k ní krásná hudba, vůně jehličí, maminčina cukroví, vosku svíček, mandarinek a ořechů.

Když potom dospějeme, ony prožitky a vůně hledáme, ale jsme zklamáni, protože už je neumíme vnímat jako děti. Hlavou nám víří starosti a pod jejich vlivem se vytrácí pravá hodnota Vánoc, jejich smysl a poselství.

Nakupujeme koše jídla a pití, aby bylo všeho dost. Doma je nutné všechno naleštit a připravené krabice naplnit cukrovím. Ženy jsou v jednom kole a otcové se děsí při pomyslení na průvan na kontě, protože dary se měří peněžní hodnotou.

Posedět s přáteli? Na to není čas. Vánoční a novoroční pozdravy rozesíláme elektronicky. Jsou sice pěkné a vyvedené v barvách, ale jaksi neosobní.

A po Vánocích? Zlikvidujeme kupu barevných papírů a pentlí, blaženě si povzdechne, že už je konečně po svátcích, dáme si předsevzetí, jak shodíme kila, která jsme přibrali! A elektronické pozdravy počítačovým tlačítkem přesuneme do virtuálního koše.

Není na čase zamyslet se nad tím, co je advent a co jsou Vánoce?



Advent je doba očekávání. Je to očekávání narození Bohem předpověděného Vykupitele. Máme snad toto očekávání strávit běháním po přeplněných obchodech, leštěním nepoužívaných sklenic a vršením krabic cukroví? Pán Bůh nám nezjevil, kdy přesně se Ježíš narodil, ale víme, že se nenarodil v atlasových peřinkách, ale v chlévě. Nebyl obdarován pomíjivým pozlátkem, ale láskou. Neměli bychom tedy i my rozdávat lásku a radost? Nebyly by někdy větším darem úsměv a vlídné slovo?

Ne každý má to štěstí strávit krásné vánoční dny uprostřed milující rodiny. Pokud budeme vnímaví, určitě poznáme, že někdo kolem nás potřebuje povzbudit nebo se vypovídat ze svých problémů. Neměli bychom si pro takového člověka najít chvíli a pokusit se podat mu pomocnou ruku? Někdy úsměv, gesto a stisk ruky opravdu nahradí dar, který jsme koupili za peníze. A pamatujme na to, že každá taková chvíle naplní i nás.

Vánoce jsou časem lásky. Zapomeňme proto na malichernosti, jimiž si zbytečně kazíme náladu a které nás zbavují dobrého spánku. Jsou dvě nesnadné věci, se kterými se v životě potýkáme: přiznat svou chybu a odpustit chybu toho druhého. Je těžké to říct a pojmenovat pravým jménem. Ale právě slavnostní doba svátků nám otevírá možnost zamyslet se nad sebou, zamyslet se nad druhými a pochopit, proč se některé věci přihodily. Musíme však v sobě najít pokoru, abychom dokázali být k sobě i k druhým upřímní. Jestliže to učiníme, pak

se s láskou rozhlédneme a uvidíme svět očima svého dětství. Pocítíme ty správné vůně, prožijeme opět rozechvění a naplní nás očekávání. A co je důležité, budeme vědět proč. Budeme rozdávat ty opravdové dárky, protože jsme přijali dar nej důležitější.

A co myslíte: nestálo by za úvahu, zamyslet se nad tím, proč by takové „Vánoce“ nemohly být celý rok? Možná by lidé okolo nás byli o něco radostnější.

*Pavel Zvolánek
předseda Českého sdružení
Církve adventistů sedmého dne*



Neotevřený vánoční dar

Každý rok se to opakuje: od konce října lidé žijí v předvánoční atmosféře. Doma se uklízí, pečou cukroví, na ulicích se rozzáří světla a rozezní vánoční koledy a z obchodů se přemísťují menší i větší krabice a balíčky, které pak najdou místo pod rozzářeným stromečkem. Na Štědrý den je lidé rozbalí a potěší se, protože jsou to dárky od těch, kteří je mají rádi.

Je ovšem nepochopitelné, že jeden dar, ten nejvzácnější a nejpotřebnější, dar, který jim byl po dobu několika týdnů připomínán a nabízen, ten odsunou stranou. Zůstane nerozbalený, neotevřený.

Více než sedm set let před narozením Pána Ježíše v Betlémě poslal Bůh lidem prostřednictvím proroka Izajáše poselství: „Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje.“ (Iz 9,6)

Je smutné, že většina obyvatel naší země považuje tuto úžasnou událost za pouhý folklór. Když čteme tuto Boží předpověď, nepřehlédneme jedno důležité slovo, které se tam dvakrát opakuje a prozrazuje, že jde o nám určený dar: „Neboť se nám narodí dítě, bude nám dán syn...“

Divuplný rádce

Kdyby lidé přijali nebem nabídnutý dar, pak by získali „Divuplného rádce“. Potřebuje člověk rádce?

Celý život se učíme. Vědomosti a moudrost získáváme ze dvou zdrojů: především ze zkušeností – ty získáváme dříve, než začneme chodit do školy – a pak celoživotním přejímáním vědomostí od učitelů a rádců.

Je ovšem neštěstí, že lidé nejmoudřejšího rádce odmítají a domnívají se, že na všechno stačí sami. To je však velký omyl. Zkušenost ukazuje, že pro vyrovnaný a šťastný život člověk se svým rozumem a se svojí vědou nestačí. Svět nikdy neměl tolik škol a knihoven jako dnes. Lidé nikdy neměli tak snadný přístup k vědění a informacím jako v současné době. Stačí kliknout počítačovou myší a informace z celého světa nám tečou přímo na pracovní stůl! A přece se domnívám, že svět nikdy nebyl tak zkažený, jako je dnes. Nikdy nebylo tolik zločinů a násilí, jako je dnes. Ukazuje se, že vědění, technika a kultura není všechno, co člověk potřebuje.

A tak si položíme otázku: kolik lidí z těch, co o Vánocích zpívají „Narodil se Kristus Pán“, je ochotno přijmout Krista jako rádce pro svůj život? Kolik z nich si uvědomí, že jeho rady vedou k plnému, šťastnému, pokojnému – a hlavně k věčnému životu?

Jedno staré antické přísloví říká: „Dobrou kdo pohrdne radou, pak často špatnou se řídí.“ Současná společnost dokazuje, jak pravdivé je toto přísloví.

To druhé, čím by se lidé obohatili, kdyby otevřeli nebem nabídnutý dar, by bylo, že by pro svůj život získali „Božského bohatýra“.

Božský bohatýr

Bohatýři už vymřeli a my se s nimi dnes setkáváme pouze v pohádkách. Bohatýr je ten, kdo se pustí do boje, přemůže všechny protivníky, a tak někoho vysvobodí nebo někomu pomůže.

Ten Ježíš, kterého si lidé o Vánocích připomínají, nezůstal dítětem, ale stal se doslova Božským bohatýrem – Udatným rekem.

Lidé zpívají píseň, která připomíná Ježíšovo narození: Tichá noc, svatá noc... Jaká škoda, že už nezpívají o jiné noci, ve které se Ježíš jako skutečný bohatýr pustil do boje, aby přemohl dva naše úhlavní nepřátele: satana a smrt. Byla to noc v getsemanské zahradě. Nebyla tak klidná a tichá jako ona noc, která se kdysi u Betléma rozprostírala nad judskými pastvinami. Ticho getsemanské noci přerušil šepot Jidáše a pak následný hluk a smích surových vojáků.

Lidé o Vánocích vzpomínají dítě, které spočívalo v jeslích, kde ho píchala nanejvýš sláma. Ale už nemyslí na zbičovaného Ježíše, jehož hlavu mu zranily hluboko zabodnuté trny koruny, kterou mu s výsměchem posadili na hlavu.

Lidé vzhlíželi a vzhlížejí ke svým bohatýrům. Na stránkách historie najdeme dlouhé seznamy osob, k jejichž jménům připojili čestné označení bohatýr, hrdina nebo osvoboditel. Ale kdo se dnes pro ně nadchne? Kdo se jich dnes bojí? Najde u nich dnes někdo úlevu a pomoc? Vyslovuje snad někdo jejich jméno v modlitbě? Kdo dnes někoho z nich vzývá jako svého bohatýra? Ke všem vyjmenovaným velkým osobnostem můžeme připojit jediné označení, které vyjadřuje jejich současný stav: mrtví. Na všechny dnes hledíme jako na postavy z minulosti.

Máme zde další dar, který zůstane lidmi nepovšimnut. To třetí, čím by se lidé obohatili, kdyby otevřeli nebem nabídnutý dar, by bylo přijetí Otce věčnosti.

Otec věčnosti

Tento titul vyjadřuje stálý a nikdy nekončící Boží vztah k lidem. Je tím ukázáno na jeho péči o ně a také je tím naznačeno, jakým směrem ten v Betlémě narozený povede svůj lid: od časnosti k věčnosti. V tomto jménu se spojují dvě úžasné myšlenky – dva pozoruhodné obrazy: otec a věčnost.

Obsah slova otec je dnes znevážen, zkompromitován, degradován. Je mnoho otců, kteří jsou více živitelé než otcové. Hovoří se o otcích náhradních, jsou otcové, kteří si od matek svoje děti pouze půjčují. Vedle otců jsou také otčímové.

Máme-li pochopit, co se skrývá ve jménu otec, které je dáno v Betlémě narozenému dítěti, pak si musíme připomenout obraz otce, jaký nám vykreslil sám Pán Ježíš. Je to obraz otce, který vítá a přijímá svého ztraceného syna.

Víte, kde začíná nejdůležitější část onoho dojmavého příběhu?

Marnotratný syn se blíží s obavami a ostychem domů. Jeho hříchem rozdrásané nitro se chvěje a hlavou mu víří jediná otázka, jak ho otec přijme. Jsem přesvědčen, že to nejpodstatnější z celého Ježíšova vyprávění je obsaženo ve slovech: „Když ještě byl daleko, otec ho spatřil a hnut lítostí běžel k němu, objal ho a políbil.“ (L 15,20)

To není podobenství! To je skutečnost. Je to obraz toho, jehož narození si lidé o Vánocích připomínají. A je smutné, že pro ně zůstane jen „Ježíškem“ a nestane se jim laskavým, odpouštějícím a trvale milujícím Otcem. Je opravdu trvale milující?





Evangelista Matouš zaznamenal Ježíšova poslední slova, která pronesl před svým odchodem na nebesa: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,20)

Tak úžasný slib mohl dát pouze ten, kdo je věčný. Tímto slibem potvrzuje, že je opravdu „Otcem věčnosti“.

A ještě se podívejme na čtvrtý dar, kterým by se lidé obohatili, kdyby otevřeli nebem nabídnutý dar. Měli by „Vládce pokoje.“

Vládce pokoje

To není pouhý čestný titul. To je popis, definice jeho panování.

Jak je tragické, že lidé ignorují Boží nabídku. To nejcennější a nejpotřebnější, to, co je v tomto světě nedostatkovým zbožím, proměnili na pouhou tradici. Vždyť již na obale Božího daru, který zůstává rok co rok nerozbalen, je zřetelně napsáno, že uvnitř je nabídka pokoje.

Už po staletí patří k vánoční tradici Betlém: vystřižený z papíru, vyřezaný ze dřeva, vypálený z hlíny – nebo i živý, jak je v poslední době i u nás opět zvykem. Nad jeho jesličkami se vznáší hvězda, jež by lidem měla připomínat poselství, které v den Ježíšova narození zvěštovali andělé: Pokoj lidem!

Mezi nejméně pochopené pojmy v Bibli patří slova pokoj a mír. Pokud se dnes o pokoj i a míru hovoří, pak jde o antický pohled na tyto pojmy. Když Řekové mluvili o míru, pak mysleli na mír, jak ho oni chápali, na období klidu mezi dvěma válkami.

Biblický pokoj a mír, to není jen opak války. Biblické pojmy šálóm a eiréné mají velice široký význam. Nejde pouze o něco, v čem člověk žije a co ho obklopuje, ale šálóm a eiréné vyjadřují jeho vnitřní stav.

Jestliže Pavel ve svých dopisech používá pozdrav „Milost vám a pokoj“, pak má na mysli ten pokoj, který nám slíbil a odkázal Ježíš Kristus, když řekl: „Svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám.“ A aby dotvrdil, o jaký pokoj se jedná, tak dodal: „Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí.“ (J 14,27)

Jiří Dřejnar

Setkání s Bohem

„Ježíš se narodil v Betlémě v Judsku za vlády krále Heroda. V té době přijeli do Jeruzaléma učenci z východní země a vyptávali se: ‚Kde je ten židovský král, který se právě narodil? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit...‘ A hle, hvězda, kterou viděli na východě, jim ukazovala cestu až k místu, kde bylo dítě. Měli z toho nevýslovnou radost.“ (Mt 2,1–2.9.10 – Slovo na cestu)

O těchto učencích nemáme bližší informace. Nevíme, kolik jich bylo (podle třech darů, které přinesli Ježíši, se usuzuje, že byli tři), a ani nevíme, odkud přišli. Pouze tradice uvádí, že to byli vážení a vysoce postavení mužové z Parthie, což bylo místo ležící poblíž zbořeníště starého Babylonu.

Více než kdykoliv v minulosti nacházíme v jejich příběhu poselství pro dnešek. Je to příběh, který nám napovídá, jaké je skutečné poselství Vánoc: jde o hledání Boha a setkání se s ním. Tito učenci vynaložili námahu, aby našli Ježíše, protože uvěřili v jeho vykupitelské poslání. Putovali stovky kilometrů, aby se mu poklonili a předali dary.

Žijeme v postkřesťanském světě, ve kterém mají Vánoce výjimečný ráz. Adventní období se ohlašuje rozzářenými girlandami a hvězdami nad ulicemi našich měst. Obchody se plní kupujícími, z nichž mnozí alespoň jednou za rok chtějí dárkem prokázat pozornost svým blízkým. Z rozhlasu, televize, z reproduktorů na ulicích a v nákupních centrech se opakovaně ozývají písně o narozeném Ježíšku, ale příklad učenců od Východu následuje jen málokdo. Kdo touží nalézt Spasitele? Kdo se chce setkat s Bohem?

I mnozí z těch, kteří by ho rádi na své životní cestě našli, čekají, že Bůh přijde za nimi, že je přesvědčí o své existenci, objasní jim své jednání, přinese jim důkaz, že je Bohem a že je obdaruje vším potřebným. A jsou to právě Vánoce, kdy mají příležitost uvědomit si, že v Ježíši Kristu nás navštívil Bůh a že v jeho životě a smrti své jednání objasnil a dokázal, že nás obdarovává vším, co potřebujeme.

Od lidí jen žádá, aby ho hledali a následovali. Přeje si, aby ho uctívali nejenom jako malé betlémské děťátko, ale jako Boha, který přišel mezi nás a ukázal nám, že má o nás zájem, že nás miluje a že přijde ještě jednou. Již ne jako dítě, ale „na oblacích nebeských, s velkou mocí a slávou“. (Mt 24,30)



Sláva v obyčejnosti

Existuje jen jedno slovo, kterým by se ten večer dal popsat: obyčejný.

Obloha byla obyčejná. Jemný vánek čas od času pročesal listů na stromech a zchladil vzduch. Hvězdy se třpytily jako diamanty na černém sametu.

Byla krásná noc – noc, která stála za to, aby ses postavil k oknu své ložnice a obdivoval její nádheru. Jinak však ona noc nebyla ničím neobvyklá. Nebyl žádný důvod očekávat nějaké překvapení. Nic, co by stálo za to, abys nešel spát. Obyčejná noc s obyčejnou oblohou.

Také ovce na svahu byly obyčejné. Obyčejná zvířata. Žádná zlatá vlna. Žádné šampionky. Obyčejné ovce – kulaté spící siluety na svahu.

A pastýři? Chudí venkované. Asi měli na sobě jediné šaty, které vlastnili. Páchli jako ovce a stejně jako ony byli zarostlí. Svědomití, ochotní strávit noc se svým stádem. Nikde v muzeu nejsou uloženy jejich hole. Nikdo nestál o jejich názor na sociální spravedlnost. Byli prostí a bezejmenní.

Obyčejná noc s obyčejnými ovci a obyčejnými pastýři. A kdyby nebylo Boha, který často před obyčejností přidá prostě „ne“ a z obyčejného učiní neobyčejné, zůstala by tato noc bez povšimnutí.

Ale Bůh se pohybuje mezi obyčejnými věcmi. A tu noc to byl přímo vířivý rej.

Černá obloha explodovala zářivým světlem. Ovce, které tiše polehávaly, se proměnily ve sbor udivených zvědavců. Pastýř, který ještě před chvílí spal jako mrtvý, si nyní protíral oči a upřeně hleděl do tváře mimozemšťana.

Noc už nebyla obyčejná.

Anděl přišel v noci, protože právě v noci je světlo nejlépe vidět a je také nejvíce potřebné. Bůh přichází do obyčejnosti z jednoho nejprostšího důvodu: Jeho nejmocnější nástroje jsou ty nejjednodušší.

Malá katedrála v Betlémě je údajným místem narození Ježíše. Pod vysokým oltářem v kostele je jeskyňka. Malá jeskyně osvětlená stříbrnými lampami.

Můžeš vejít hlavním vchodem a obdivovat starobylý kostel. Ale také můžeš vejít do malé jeskyňky, ve které hvězda vyrytá v zemi symbolizuje narození Krále. Je tam ovšem jedna překážka. Musíš se shýbnout. Dveře jsou příliš nízké na to, abys prošel vestoje.

Totéž platí o Kristu. Můžeš se postavit hodně vysoko – a uvidíš svět. Spasitele však poznáš jen tehdy, když se skloníš, když se dostaneš na kolena.

Takže...

zatímco teologové dřímali,
elita snila,
úspěšní tvrdě spali,
tíši byli na kolenou.

Klečeli před tím, kterého mohou vidět jen tíši. Klečeli před Ježíšem.



Podle M. Lucada

Jenom tradice?

Jeden anglický román z 19. století vypráví o obyvatelích malého velšského městečka, kteří už pět století udržují zvláštní tradici. Při každém Štědrém večeru se sejdou v kostele, pomodlí se a potom krátce před půlnocí rozsvítí svíčky a lucerničky a za zpěvu koled se vydají ke starému a opuštěnému domu. Tam postaví betlém i s jeslíčkami, kolem nich pokleknou, modlí se a zpívají. Každý z města, kdo se jen udrží na nohou, si neodpustí účast na tomto vžitém obřadu.

Mezi lidmi totiž koluje pověst, že když tam o Štědrém večeru všichni obyvatelé přijdou a budou se s dokonalou vírou společně modlit, pak přesně když odbije půlnoc, přijde Ježíš podruhé. A tak už pět set let chodí ke zpuštěnému stavení a modlí se. Druhého příchodu se však ještě nedočkali.

Jedné z hlavních postav tohoto románu je položena otázka: „Věříte, že Ježíš o Štědrém večeru přijde do vašeho města?“

„Ne,“ odpovídá tázaný a přitom smutně potřásá hlavou. „Nevěřím.“

„Tak proč tam každý rok chodíte?“

Jeho odpověď je překvapivá: „Co kdybych byl jediný, kdo tam nebude, až se to stane?“

Rozumný čtenář se jistě nad paradoxním počínáním onoho člověka pousměje. Dělá něco, čemu nevěří. Ovšem jeho nevěra je nahlodána tušením: Co kdyby?!

Nepodobají se mu mnozí dnešní lidé? Cožpak jim není zpráva o Ježíši Kristu lhostejná? Zajímá je, že je to Boží Syn, který přišel mezi nás, aby nám přinesl záchranu? Tomu dnes přece moderní člověk nevěří... Ale jednou v roce si tuto událost připomene. Proč?

Je to pro něj pouze příjemná tradice? Nebo někde hluboko ve svém nitru tuší, že Ježíš je skutečná osoba, která by mohla zasáhnout do jeho života?

Jak je to s tebou?

MD



*„V té době nařídil císař Augustus, aby bylo provedeno sčítání lidu v celé římské říši. Byl to první soupis a prováděl ho římský místodržitel v Sýrii Quirinius. Každý byl povinen dát se zapsat v místě, odkud pocházel jeho rod.“
(L 2,1–3 – Slovo na cestu)*



Římský císař Augustus si bezpochyby přál, aby jeho jméno bylo navždy zapsáno ve světových dějinách. Rozhodně ho ale nenapadlo, že se jeho jméno objeví pouze jako přívěšek ke jménu toho, kdo byl daleko větší a významnější než on. Vždyť kdo je římský císař ve srovnání s Ježíšem Kristem, Spasitelem světa? Je jenom mužem, který v Božím plánu spasení vykonal určenou úlohu.

Jako vládci světové říše mu podléhal i podmaněný židovský národ. A je pozoruhodné, jak nevědomky vydal příkaz, jehož splněním se uskutečnilo to, co sedm století předtím předpověděl Boží prorok Micheáš, když napsal: „A ty, Betléme efratský, ačkoli jsi nejmenší mezi judskými rody, z tebe mi vzejde ten, jenž bude vládcem v Izraeli, jehož původ je od pradávna, ode dnů věčných.“ (Mi 5,1)

Císař Augustus vydal příkaz ke sčítání obyvatel, a tak Josef s Marií se museli vydat z Nazaretu do Betléma, odkud pocházeli

jejich předkové, aby se tam zaregistrovali. A právě při této příležitosti Marie porodila v Betlémě Ježíše. Nebýt císařova příkazu, tak by nikdy Josef s Marií neměli důvod podnikat tak namáhavou cestu, zvláště když Marie byla ve vysokém stupni těhotenství. Vždyť vzdálenost 150 km mezi Nazaretem a Betlémem museli zvládnout buď pěšky, nebo na hřbetě osla. Římský císař svým výnosem přispěl k naplnění proctví.

Tak pracuje Bůh. Nic se neděje náhodou. Betlémský příběh je dokladem toho, že i nevěřící lidé přispívají k naplnění plánu, který Bůh připravil pro záchranu těch, kteří mu uvěří. Nenaříkejme a nebudme mrzutí, když se nám do cesty postaví něco nepříjemného. Prosme Boha, aby nám ukázal, k čemu dobrému to může posloužit. Při takovém postoji bude náš život vždy naplněn pokojem a vděčností.

Ironie dějin

Bedřich Jetelina

Zajistil mír a rozvoj své země. Šikovně pacifikoval své politické protivníky. Dával dlážditi silnice, upravoval tržiště a rekonstruoval chrám. Dělal vše pro to, aby si získal lidi na svoji stranu. Všechny své schopnosti věnoval tomu, aby stál v čele mocného a bohatého národa. Byl spíš nadprůměrným politikem – někdy tvrdý, někdy šel do kompromisů, ale měl cíl, který naplňoval.

Ironií osudu je, že stačil jeden rozkaz, a nikdo neví, co postavil, vybudoval a vyjednal. Ví se jen, koho zabil – Herodes.

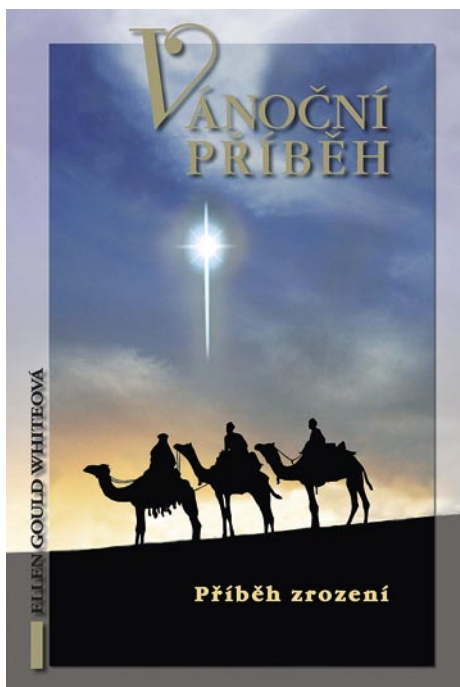
Kdo byl Ježíš z Nazaretu



- + Ježíš Kristus svým vlivem mnohonásobně ovlivnil kulturu a umění
- + k jeho počtě bylo zavedeno počítání času
- + miliony lidí pro něho snášely pronásledování a byly ochotny jít i na smrt
- + vládcové a filozofové proti němu bojovali, zatímco jiní ho v boji obhajovali
- + miliony lidí se k němu v těžkostech i radosti obraceli
- + miliony lidí s jeho jménem na rtech umíraly a ještě i dnes umírají
- + zpráva o něm byla přeložena do 1500 jazyků a na světě každým rokem patří mezi nejrozsířenější literaturu

Chvilí o něm přemýšlej.

Znamení doby 2/2008 • Vychází 18. 11. 2008
Dvakrát ročně vydává nakladatelství Advent-Orion
Roztocká 5, 160 00 Praha 6
Tel.: 233 321 621, 603 553 628
e-mail: expedice@adventorion.cz
www.adventorion.cz
Registrační číslo MK ČR E 5077, ISSN 0231-6439
Odpovědný redaktor: Jiří Drejnar
Grafická úprava: © Milena Švarcová, Josef Švarc
Foto a ilustrace: © Josef Švarc
Reprografické zpracování pro tisk:
Výtvarné studio Švarc Kolín
Vytiskla tiskárna ARTRON



Ellen Gould Whiteová VÁNOČNÍ PŘÍBĚH Příběh zrození

Tato kniha předkládá příběh, který obvykle zaznívá v čase, kdy voní purpura a zní cinkot vzdálených rolníček. Připomíná narození betlémského Dítěte. Svými řádky nás zve, abychom spolu s Josefem a Marií hledali místo k přenocování, abychom se posadili mezi pastýře a vyslechli si jedno z nejúžasnějších andělských sdělení: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj mezi lidmi. Bůh v nich má zalíbení.“ Zve nás, abychom spolu s mudrci z Východu sledovali hvězdu a šli se poklonit nově narozenému králi.

Kniha má cenu především proto, že předkládá vánoční příběh v biblických souvislostech. Odhaluje význam této události nejenom pro nás, ale dokonce pro celý vesmír.

*Knihu je možné objednat v nakladatelství
Advent-Orion, Roztocká 5, Praha 6
www.adventorion.cz*

Tichá noc

Píseň „Tichá noc“ jsem mnoho let považoval za příliš sladkou a romantickou. Vadilo mi, že se zpívá téměř po celém světě. Mnohokrát jsem ji slyšel v Americe a také v Rakousku, kde žiji už 25 let, zaznívala o Vánocích ve všech kostelích, do kterých jsem kdy vstoupil. A když připočtu komerční zájmy obchodních řetězců, lobby cestovních kancelářů a turistického byznysu, které ji využívají ke své propagaci, tak musím přiznat, že se mi tato píseň přímo zprotivila.

Stalo se však něco, co způsobilo, že se už těším na Vánoce a na chvíli, kdy varhany znovu vyloudí její melodii a budu se moci přidat nejenom svým hlasem, ale hlavně srdcem... Proč ta náhlá změna? Pokusím se to vysvětlit.

V lednu letošního roku jsem byl na delším zdravotním pobytu v lázních nedaleko městečka Hallein u Salcburku. V tomto městečku působil od roku 1835 až do své smrti v roce 1863 jako varhaník a vedoucí chóru Franz Xaver Gruber, autor melodie „Tichá noc“. V jeho bytě se dnes nachází muzeum, které jsem se rozhodl navštívit. A jak už to bývá, člověk ve světle nových poznatků a objevů koriguje své názory, nebo někdy v pokoře dokonce uznává, že se mýlil, a přijímá nový postoj. Po všem, co jsem zde viděl, slyšel a četl, musel jsem i já poopravit svůj pohled na tuto píseň.

Bez ohledu na to, jestli se tato píseň někomu líbí nebo ne, zůstává neoddiskutovatelným faktem, že je to nejznámější koleda všech dob. Zpívá se po celém světě a její text je přeložen do více než 300 jazyků a dialektů. Stala se opravdu hitem. Přitom vznikla zcela nenápadně, dokonce bychom mohli říct, až banálně. Nebyla produktem žádné vypsané odměny či honoráře, žádný básník zvučného jména neposkládal vyleštěné rubíny slov do veršů, žádný věhlasný hudební skladatel k ní nenapsal noty, žádný operní zpěvák ji nepřednesl jako první. Nezazněla v žádné velké či významné katedrále, nýbrž v obyčejném malém vesnickém kostele na půlnoční mši 24. prosince 1818 v Oberndorfu.

Doba vzniku koledy

Umělecké dílo nelze objektivně posoudit a plně pochopit, jestliže neznáme dobu, ve které vzniklo. Ani u písně „Tichá noc“ tomu není jinak. Prostředí doby, ve které vznikla, ovlivnilo hlavně dvě skutečnosti: napoleonské války a silné postavení církve. Hluboký propad sociální situace lidí byl hrozný a neutěšený, protože krajem Oberndorfu neustále táhly tisíce francouzských vojáků, ti drancovali majetek a těžce nashromážděné živobytí tamějších lidí. Nikdy v dějinách nebyl tento kraj tak chudý jako právě v této době.

Po všem, co jsem se o pozadí vzniku této koledy dozvěděl, jsem si ji znovu zamiloval. Byla napsána z čistě nezištných důvodů, jako projev společné lásky jejích autorů Grubera a Mohra k hudbě a umění, vzájemného přátelství, lásky k lidem a hluboké víry.

Vznikla v době, kdy duše lidí, usouzené neustálými napoleonskými válkami a každodenními strastmi, které s sebou přinesly, potřebovaly potěšit, pohladit a povzbudit. A to se jí tenkrát povedlo. Díky Bohu za ni.

Jaký je příběh autorů, kteří nám tuto krásnou píseň zanechali?



Autor textu **Josef Mohr** se narodil 11. prosince 1792 v Salcburku ve velmi chudých poměrech jako druhé, nemanželské dítě. Při křtu dostal jméno Josef a příjmení Mohr po zběhlém vojákovi, kterého nikdy

Katastrofy vyvolané válkami vrhaly špatné světlo na zástupce moci a úřadů. Lid k nim ztratil důvěru a hledal pomoc v církvi. Kostely byly bohatě navštěvovány. K tomu přispěl i fakt, že právě v tomto kraji byla z nařízení salcburského arcibiskupa zjednodušena a od všech pompézností oprostěna bohoslužba a při sborových zpěvech byla povolena němčina. Lidem dělalo dobře, že mohli vylít svůj žal nebo potěšit duši zpěvem v jazyce, kterému rozuměli.

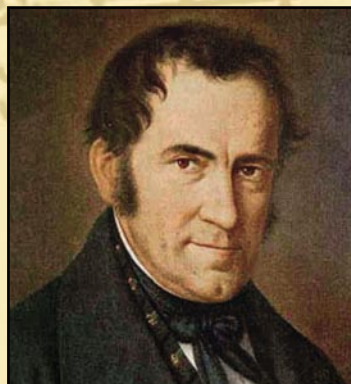
Taková je stručná charakteristika doby, ve které Franz Xaver Gruber a Josef Mohr zkomponovali koledu „Tichá noc“. Každý, kdo měl pocit, že je materiálně či existenciálně ohrožen, mohl najít v této písni útěchu. Jednoduchými prostředky vyvolává atmosféru hlubokého pokoje, posily a nasycení. Uvnitř této atmosféry nabízí píseň spásu: Kristus sám přichází jako Spasitel. A toto poselství není určeno jen malému kostelnímu společenství, které se v Oberndorfu na Štědrý den 24. 12. 1818 účastnilo půlnoční mše, ale všem lidem na celém světě.

v životě nepoznal. Jako dítě z chudé rodiny by neměl prakticky žádnou šanci studovat nebo získat slušně placené zaměstnání, nebýt toho, že padl do oka vikáři Johannu Nepomukovi Hiernlemu, který mu umožnil vystudovat akademické gymnázium a později teologii. V roce 1815 byl vysvěcen na kněze a začal působit v zapadlé vesnici jako mladý pomocný kněz.

Mohr měl velké sociální citění, a protože sám na vlastní kůži poznal chudobu, ležel mu na srdci hlavně osud dětí služek a sluhů a dětí venkovanů, které od útlého dětství musely pracovat na statku. Josef Mohr trpěl, když viděl, jak těžce dřou bez šance na lepší život. S pomocí dobrovolníků – sponzorů – se mu podařilo vybudovat nejen školu, ale získat pro ně i finanční prostředky.

Vyučoval až 170 dětí. Byl to člověk s pravým kněžským srdcem: vzdělaný, moudrý, zbožný, zapálený pro Krista – jen se narodil ve špatné době, v době plné předsudků, která nedovolila, aby naplno rozvinul svůj talent.

V roce 1848 v chudobě zemřel. Aby ho vůbec mohli pohřbít, museli prodat jeho osobní věci, včetně kytary, na které kdysi poprvé hrál koledu „Tichá noc“.



Autor melodie **Franz Xaver Gruber** se narodil 25. listopadu 1787 jako páté ze šesti dětí. Jeho rodiče Josef a Anna žili v malé osadě nedaleko Salcburku jako chudí tkalci. Podobně jako Josef Mohr potřeboval „sponzora“. Našel ho v osobě svého učitele Andrease Peterlechnera, který objevil jeho hudební talent, začal ho učit hře na varhany a připravil ho na učitelské zkoušky.

Ty úspěšně absolvoval v roce 1806. Mezníkem v jeho životě se stal rok 1820, kdy dostal šanci ukázat světu svou dovednost. Tehdy se mu otevřely dveře velkých možností a z obyčejného vesnického varhaníka pomalu vyrostl v uznávaného skladatele.

Ovšem žádné z asi 90 Gruberových hudebních děl se neproslavilo tak jako právě píseň „Tichá noc“. Její melodii složil během Štědrého dne na slova Josefa Mohra a ještě v týž večer zazněla v oberndorfském kostele, kde působil jako varhaník.

Z Gruberova dopisu (napsal ho ve třetí osobě) se dozvídáme: „Bylo to 24. prosince 1818, když pomocný kněz Josef Mohr v nově vytvořené farnosti sv. Mikuláše v Oberndorfu předal tamnímu zástupci varhaníka Franzi Xaverovi Gruberovi báseň s prosbou o napsání příhodné melodie pro dva hlasy, sbor a kytaru. Ten ještě téhož večera odevzdal hudebně nadanému duchovnímu dle jeho přání kompozici, která ještě v noci za všeobecného aplausu byla zazpívána...“

Z jiných zpráv se dozvídáme, že sbor zpíval refrén, Gruber bas a Mohr tenor – za doprovodu své kytary. Je zajímavé, že toto svědectví podává Gruber až šest let po smrti Josefa Mohra. Kdyby jej neuvedl jako autora textu, nikdo by mu nemohl nic vyčítat. Dopis, z něhož je zde ocitována jen malá část, je svědectvím o vzájemném přátelství a úctě mezi Gruberem a Mohrem, ale také se z něj dozvídáme, kdo byl iniciátorem písně „Tichá noc“.

F. X. Gruber zemřel v roce 1863. Pohřben je naproti kostelu, ve kterém hrál, a zároveň před domem, ve kterém bydlel.

Jak se píseň dostala do celého světa?

Poté, co „Tichá noc“ zazněla poprvé v Oberndorfu, nastalo kolem ní ticho. Je možné, že ji Gruber i Mohr tu a tam příležitostně zahráli, ale v žádném případě nezaujala natolik, aby se stala slavnou. K jejímu šíření a úspěchu přispěly, jak to koneckonců mnohokrát v životě bývá, jiné vnější okolnosti. V roce 1821 potřebovaly varhany v Oberndorfu opravu. Varhanář, který práci prováděl, objevil při opravě noty

této koledy. Ta ho tak zaujala, že si noty vzal a předal je známému varhaníkovi. Tomu se také zalíbila a nadšeně ji šířil dál. A protože to byl kraj, kde lidé rádi zpívali, rychle se stala lidovou tyrolskou písní.

První „mediální“ informace o této koledě se objevuje v roce 1831. List Leipziger Tagesblatt informuje o vystoupení sourozenců Strasserových a o krásné tyrolské koledě „Tichá noc“. Tito sourozenci o rok později znovu navštěvují Lipsko a stejné noviny píší: „Kéž by sourozenci Strasserovi byli v co nejlepší kondici, aby se jim v této předvánoční době opět co nejlépe povedlo zazpívat překrásnou koledu Tichá noc.“

Co následovalo dál, bylo jako lavina. V roce 1838 se již tato píseň nachází v oficiálním lipském zpěvníku a v roce 1843 se stává součástí německého hudebního fondu. Jako taková našla ohlas nejen u katolíků, ale i u protestantů. Její interkonfesionální, univerzální charakter spočívá v tom, že Mohrův text není striktně katolický, pro který je typický mariánský kult. I když se Marie v textu vzpomíná, hlavní postavou je Kristus a jeho vykupitelské poslání.

V roce 1839 se píseň dostává do Ameriky. O několik let později ji už nacházíme ve zpěvnících většiny církví. Misionáři ji pak přinášejí do různých končin světa. Ani Mohr, ani Gruber se za svého života žádné slávy nedočkali. Spravedlnosti však přece jen bylo učiněno zadost.

*Peter Žaloudek
Videň, 2008*

(Text článku je zpracován podle autorovy publikace „Tichá noc – O pozoruhodných okolnostech vzniku nejznámější koledy“, vydané v roce 2008.)



*Procházíme adventem
nevědouce, co očekávat
nevědouce, v co věřit.*

*Procházíme adventem,
namísto co by advent
procházel námi.*

Alois Volkman

Vánoce a adventisté

Zpravodajská agentura Generální konference Církve adventistů sedmého dne (ANN) před časem vydala zprávu, ve které navrhla, jaký postoj k vánočním svátkům by měli zaujímat adventisté ve vztahu k místní kultuře.

V Severní Americe mají obchodníci a politici obavy popřát lidem „veselé Vánoce“, aby se nevystavili hněvu zákazníků jiných než křesťanských vyznání. V Evropě naopak papež Benedikt XVI. konstatoval: „Prožívání adventu v dnešní spotřební společnosti se projevuje tak, že blokuje autentického ducha přípravy na Vánoce.“

„Jaký postoj k Vánocům by měli tvář v tvář těmto protichůdným stanoviskům zaujmout adventisté?“ Tuto otázku položil redaktor ANN Mark Kellner některým církevním představitelům a významným osobnostem z řad členů církve. Jejich odpovědi se v podstatě dají shrnout do vyjádření: Odpočívat, prožívat radost z celého období, a jak dodal jeden z dotazovaných, nezapomínat, že náboženská svoboda platí úplně pro každého.

„Myslím, že bychom měli prožívat radost a vděčnost za to, že Ježíš přišel na naši zem,“ řekl Dr. Roy Adams, zástupce šéfredaktora oficiálního církevního časopisu Adventist Review. S odvoláním na Ellen Whiteovou, jednu ze zakladatelů církve, připomněl její výrok: „Zvláště kde jsou děti, neměli bychom je připravovat o radost, které s sebou přináší Vánoce. Do centra pozornosti bychom měli postavit Krista.“

Dr. John McVay, děkan Andrewsovy univerzity v USA, zdůraznil, jak je důležité, aby ve vánočním období zněla zvěst evangelia. „Máme tu přednost, že můžeme mluvit o Kristových hodnotách a propojovat tyto hodnoty s osobní vírou.“

Spisovatel John Wheeler, autor čtrnácti knih o Vánocích, z nichž mnohé se mezi křesťany v USA staly bestsellery, upozorňuje, že jako adventisté sedmého dne sice zdůrazňujeme druhý příchod Ježíše Krista, ale měli bychom si také připomínat jeho první příchod. „Neměli bychom tomu věnovat jen Vánoce, ale využít i čas adventu, který Vánocům předchází,“ řekl Wheeler, který doporučuje zejména v této době „číst dětem příběhy, Bibli, hrát hry a vyrábět dárky namísto toho, abychom je kupovali, navštěvovat staré lidi a jako rodina prožívat společné hezké chvíle.“

Článek dále připomíná, že v některých zemích, jako například v Brazílii nebo Austrálii, je tradicí, že adventisté o Vánocích ze svého majetku obdarovávají ty lidi, kteří v životě neměli tolik štěstí a trpí nouzí.

Přestože Písmo svaté (Bible) nikde výslovně neurčuje datum Kristova narození, považují mnohé sbory Církve adventistů sedmého dne i v České republice období vánočních svátků za mimořádnou příležitost připomenout si při zvláštních bohoslužbách událost Kristova příchodu na naši zemi. Snaží se tak vánoční zvěstí oslovit ty, kteří během roku s církevním prostředím a náboženstvím nepřicházejí do kontaktu.

Církev adventistů sedmého dne je křesťanskou protestantskou církví, která navazuje na tradice české i světové reformace a svou věrouku odvozuje z Bible.

*Bedřich Jetelina
ředitel AWR studia*

Děkujeme ti, Pane,
že nám v době adventního očekávání připomínáš falešnost zbožnosti,
která poskvvrňuje nás osobně i naše shromáždění tehdy,
jsme-li spokojeni sami se sebou.
Děkujeme ti za prorocké slovo, které nám klade otázky,
zda opravdu věříme tomu, co vyznáváme,
a jsme tím, co navenek předstíráme.
Děkujeme ti, že nalomenou trstinu nedolomíš
a doutnající plamínek neuhasiš.
Věříme, že přicházíš, abys byl naším bratrem...
V pokání očekáváme tvůj příchod.
Přijď, Pane Ježíši.

J. L. Hromádka



Ilustrace: Josef Švarc